

La Pagina

da Surmeir

64 avla annada | Nr. 11 | 18 da mars 2010

ART

Sala Segantini Savognin: Imelda Grisch expونا antagls da forbesch

Adegna oter, ma adegna fegn

● **pb.** Puspe eneda dat la Sala Segantini a Savognin tetg ad ena artista indigena. Ad Imelda Grisch, uriunda da Casti, oz sesenta a Panadoz. L'exposiziun actuala mossa ovras dad ena artista cun la forbesch tgi è an muvimaìnt permanent.

Digl reminent betg l'amprema geda giolda Imelda Grisch (62) dretg d'ospitaliad ainten la Sala Segantini. La sia amprema exposiziun è gio stada igl 1985, oramai gio avant 25 onns. Sia amprema exposiziun ansomma. E l'ò erigl pir gist dus onns tgi la scolasta da professiun veva antschet cun igl antagl da forbesch. E gio ins era nia attent sen las qualitäts artisticas dalla donna. Agl rom dalla amprema Scuntrada Rumantscha igl 1985 a Savognin veva ella exponia ansemen cun oters artists.

Igls responsabels dalla Pro Segantini on tignia anavant an igl Imelda Grisch e persequito igl sies svilup. Ed igl 1991 è ella puspe stada cun igls sies antagls da forbesch ainten la Sala Segantini, alloura anc sen vischnanca soura

Imelda Grisch cun igl sies om Stefan cun occasiun dalla vernissascha digls sies antagls da forbesch da sonda passada alla Sala Segantini a Savognin.

SURVISTA

Spitex Alvra/Churwald

Igl onn passo ò la Spitex Alvra/Churwalda gia en taimp pi paca dumonda per igls sies sarvetschs. Da chegl dattigl tranteraint ed i pretenda flexibilitad da tot igls pertutgias. An spezial diel persunal.

Politica

Igl matg da chest onn è ena sessiun cantunala digls giuvenils. Ena prevista cun egn digls iniziants. La pcd diel circuit Belfort ò er fatg la sia nominaziun per igl sulet deuto tgi els on aint igl cunsegl grond.

Ora instabila

Igls davos onns èn periodas pi lungas da bel'ora ena rarietad. Dattigl ena tendenza tgi l'ora davainta pi instabila? Sen fundamaint dallas datas meteorologicas tschatgainsa da dar ena rasposta.

Sport – marathon engiadines

Er igl 42avel maraton engiadines è passo. Bung 80 Surmirans èn er stos alla partenza. Tranter chels er Sandra Parpan. Scu ègl sto dumengia passada per ella sen chels 42 kilometers tranter Maloja e S-chanf?

Igls protagonists tar la vernissascha: (da san.) Gabriel Peterli tgi ò fatg l'introducziun, Ingrid Buol Fontana, la presidenta dalla Pro Seganti ed Imelda Grisch, l'artista.

agl stradung. El l'amprema exposiziun scu artista singula ainten la sia patria uriunda ò ella gia igl 1998 aint igl Hotel Danilo a Savognin. An tot ò Imelda Grisch gia passa 30 exposiziuns ed è ancun-schainta gliunsch sur igls cunfegns digl Grischun. Scu artista cun la forbesch è ella ena grondezza ancunaschainta.

Mintga maletg en unicat

Siva la beneventaziun antras Ingrid Buol Fontana, la presidenta dalla Pro Segntini, ò Gabriel Peterli fatg l'introducziun ainten l'ovra e la persunga dad Imelda Grisch. El ò menziuno tgi ozande seian igls cunfegns tranter art ed artisanat magari betg da separar. Chegl vala er per igl antagl da forbesch ed an spezial per Imelda Grisch. Ainten Svizra dattigl circa 300 persungas activas tgi sa dediteschan a chel art. Eneda ena domena masculina, oz an maioritad exequeida da donnas. Aint igl Grischun dattigl tschintg donnas tgi fon antags da forbesch.

Eneda era igl antagl da forbesch pitost via scu artisanat. Igls davos onns ò el gudagnea an valeta. E chegl betg igl davos perchegl tgi mintga ovra è en unicat e so betg neir reproduzgeida, cuntrari da p.x. la pittura, noua tg'ins canoscha la litografia etc. E schi ins compra en antagl da forbesch dad Imelda Grisch ins pò esser franc dad aveir en original. Tar la pittura è chegl savens betg igl cass. E scu tgi Gabriel Peterli ò manega anavant dattigl anc en ulteriour muteiv tgi igl antagl da forbesch ò fatg en pass vers igl art: «Divers artists e tranter chels an spezial Imelda Grisch, on antschet igls

ticas novas modas d'expressiun. Noua tgi on spazi per l'atgna creativitat».

Anfignen en meis per en'ovra

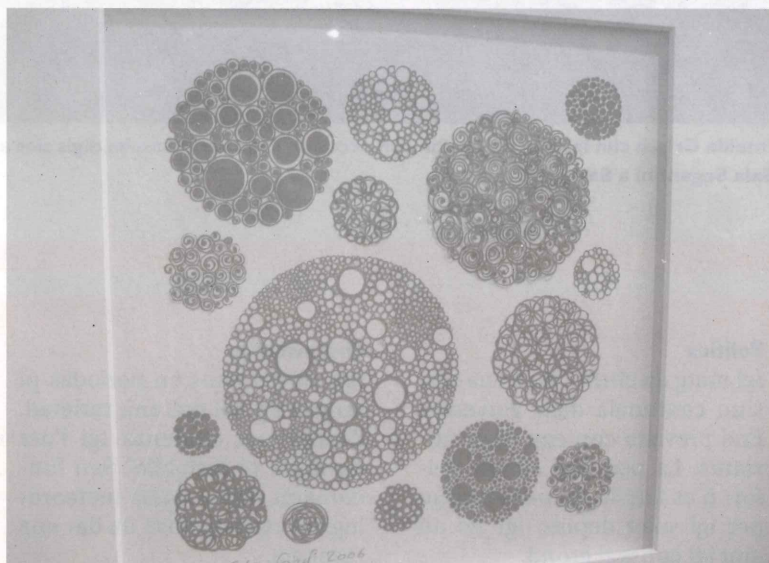
Scu è Imelda Grisch ansomma neida tar igl antagl da forbesch, pitost per casualitad? «Atgnamaintg betg», manegia ella. «Ia tschartgeva ena occupaziun per esser creativa. Chegl am era en basigns. Uscheia vaia ampruo diversas tgossas e sung uscheia rivada tar igl antagl da forbesch». Alla Sala Segantini ò l'artista exponia actualmaintg 33 maletgs tgi ella ò fatg igls davos quatter onns. Da chels èn 16 tgi ella ò fatg igl onn passo e quatter digl 2010. Els èn tots vanals an ena categoria da prietsch tranter 900.- fr. e 3'000.- fr. Igl art n'è betg angal ena lavour fitg fegna tgi ins fò cun la forbesch u cuagl cuntelign, mabagn ena lavour tgi pretenda enorm bler taimp. «I dat maletgs tg'ia fatsch an en pèr deis, ma i dat er da chels

tgi sung vedlonder anfignen en meis». An en onn neschan tar ella uscheia normalmaintg tranter 10 e 15 ovras.

Cuagl vender seigl en po different. Ella vegia er gio gia exposiziuns tgi ella vegia vandia anfignen dus terzas digls exponats, pero er da chellas tgi ella vegia mianc vandia en sulet. Igl mument seigl er betg en taimp ideal cun crisas economicas ed i seia tuttegna en artegel da luxus. Da veiver digl antagl da forbesch seia er strusch pussebel. Ella canoscha angal egn an Svizra tgi fetscha angal chegl, pero retg davainta el er betg. «Per me è chegl er betg schi impurtant. Ia fatsch la tgossa anc adegna cun fitg grond plascheir. Ia fatsch er betg lavours an incumbensa ed uscheia possa veiramaintg far chegl tg'ia fatsch gugent», dei la donna uriunda da Casti.

Imelda Grisch ò anc ena sagonda occupaziun tgi ella fò mademamaintg fitg gugent ed è ena cumpensaziun tar la lavour quietta digl antagl da forbesch ainten ena stanza da sia tgesa. Ella fò siva digl 1994 giudads da gruppas svizras e digl exteriour, principalmaintg dalla Germania. Chegl pon esser guidadas tras martgeas, sur pass, ainten centers turistics u tar bietgs interessants ord vista istorica d'art.

L'exposiziun ainten la Sala Segantini cun antags da forbesch dad Imelda Grisch è anc daverta anfignen igls 13 d'avregl 2010. La Sala è daverta da glindesde anfignen sonda, mintgamai dallas 15.30 - 17.30. La sonda digls 27 da mars allas 17.30 è mademamaintg ainten la Sala en referat curt dad

Imelda Grisch cun igl tetel «Antags da forbesch davent dall'antschatta an China anfignen tar la moderna».

Igl sies svilup

Imelda Grisch è davantada activa cun igls sies antags da forbesch oramai igl 1983. Igl amprem e chegl durant 15 onns è ella stada tradiziunala. Vot deir scu chegl tgi ins canoscha antags da forbesch svizzers: neir sen fons alv, simetria, temas scu scargedas d'alp ed or digl mond puril e savens plantas. E gist plantas è alloura sto en motiv preferia an sia sagonda fasa digl 1998 - 1999. Ella antageva angal plantas, ò pero antschet a bandunar la veia tradiziunala. Igls maletgs nivan pi gronds, la simetria è davantada secundara. Las furmas decorativas agl our èn sva-neidas. La grafica ò antschet a survagneir adegna duple muntada per l'artista.

Gl'era per Imelda Grisch en basigns da sa sviluppar ed eir anavant la sia veia. Betg vurdond dretg e sanester. Ella ò uscheia quasi survagnia igl sies agen stil aint igl antagl da forbesch. Ella ò banduno igl effect digl contrast neir-alv ed ò surpiglia cun calours intensivas en nov elemaint. Las decoraziuns tradiziunalas ò ella redutgia sen furmas pi simplas ed antschet a stilisar las figuras. La spirala è davantada en elemaint da furmaziun impurtant.

Siva digl 2006 antaglia la donna maletgs cun motifs an cumpletta abstracziun. Ella stat magari ve dad ena singula calour. Uscheia ò ella gia ena fasa cotschna. Tiers la spirala vignan er rundellas da tottas grondezzas tgi ella taglia or e tatga segl palpieri.

Igls davos treis onns dovra Imelda Grisch er palpieri pi stagn. Ella ò scuvert la terza dimensiun e fò er adiever digl effect da sumbreivas e dallas differentas perspectivias.

Ed er agl avigneir vot l'artista experimentar adegna puspe da nov e tschartger per sasez surprisas tgi dat cun eir vedlonder. An mintga cass vot ella